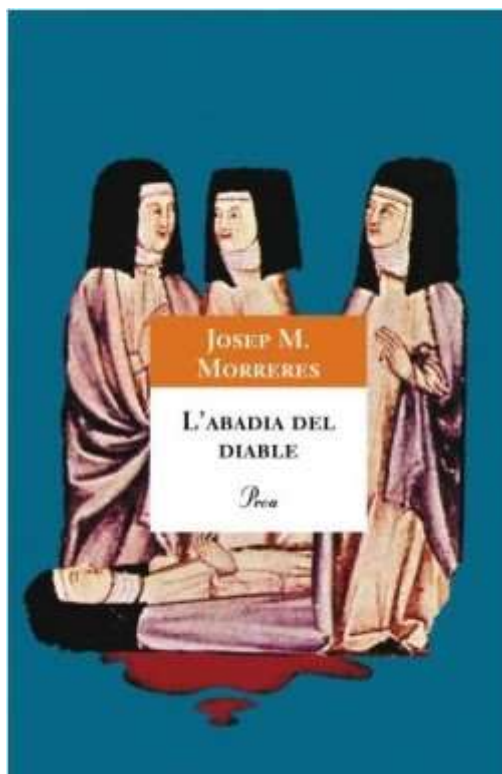

En català llegim i parlem Iniciació a la lectura i la conversa en català

Preguntes de comprensió lectora i vocabulari

Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià

Aquest document s'ha adaptat a la nova ortografia de l'IEC (desembre 2017)

Índex:

La novel·la: estructura, argument i personatges	pàg. 3
Personatges de l'Abadia de Cobricel	pàg. 4
Vocabulari	pàg. 4
Exercicis	pàg. 15
Expressió oral i debat	pàg. 16

Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià

SLC Badalona – Av. d'Alfons XIII, 14-16, entl. 1a. – tel. 93 398 46 30 – badalona@cpnl.cat

SLC Sant Adrià – Pl. de Guillermo Vidaña i Haro, s/n (Edifici Polidor) – tel. 93 381 20 05 -

santadria@cpnl.cat

2017

L'ABADIA DEL DIABLE

JOSEP MARIA MORRERES

LA NOVEL·LA: ESTRUCTURA, ARGUMENT I PERSONATGES

(Thriller medieval)

De forma deliberada, sense amagar-se'n, com a part del joc literari, *L'abadia del diable* és una novel·la que ens remet a altres novel·les, on s'hi poden trobar referències, homenatges més o menys evidents i més d'una picada d'ull a la intel·ligència del lector. El seu és el plantejament d'una novel·la-enigma en el sentit més clàssic: s'ha produït un crim i es donen totes les claus perquè el lector pugui avançar-se a la narració i establir les seves hipòtesis. Fins i tot hi trobem una de les situacions típiques —i tòpiques— d'aquesta mena de novel·les: la del cadàver trobat dins d'una cambra tancada per dins.

La novel·la s'estructura a través de quatre veus narradores, la d'un narrador objectiu, les de dues de les protagonistes de la història, que aporten percepcions contraposades, i per una quarta narradora que tot i pertànyer a la història, n'està fora.

L'abadia del diable, d'altra banda, se'ns presenta com un món tancat, com un partida que es juga damunt d'un escaquer, sense que sigui possible escapar-ne. És per això que tota l'acció es desenvolupa entre els murs claustrofòbics d'una abadia —antiga fortalesa—, on tots els personatges són femenins i on, si s'hi arriba a percebre la presència masculina, només pot ser com a una ombra del passat.

L'argument es pot resumir amb poques paraules sense desvetllar cap secret: Maria de Blancaflor, abadessa del Monestir de Cobricel, apareix assassinada dins la seva cel·la. La porta de la cel·la s'ha hagut de forçar, ja que estava tancada per dins amb la clau al pany, i la finestra és una estreta obertura per la qual és impossible que passi una persona, cosa que fa pensar en una intervenció diabòlica. Joana de Vilacans, inspectora provincial de l'Orde de les Justinianes, i la seva jove ajudant, Sor Agnès de Vellorient, hauran de treure l'entrellat. La seva tasca, però, es veurà entrebancada per les directius emanades de Sa Reverència, interessada a tapar a

qualsevol preu l'escàndol. Al llarg de la investigació aniran aflorant tot un seguit d'interessos obscurs, lluites polítiques i enveges que deriven en desqualificacions i difamacions mútues.

Extret del web

http://www.escriptors.cat/autors/morreresjm/obra.php?id_publici=15763#top

PERSONATGES DE L'ABADIA DE COBRICEL

- Sa Reverència
- Abadessa → Maria de Blancaflor
- Abadessa Sor Francesca d'Agramunt (abadessa anterior a Maria de Blancaflor)
- Sor Clemència (a vegades substituïda de l'abadessa)
- Sor Agripina (portera)
- Sor Augusta (ecònoma) sembla que s'ha enriquit a costa d'altres
- Sor Angèlica (amb poc esperit)
- Sor Tarsília
- Sor Palmira (erudita)
- Sor Clara de Benavent (jove, agosarada i temorenca)
- Sor Violant d'Argiu (poc intel·ligent, però molt forta)
- Sor Esperança
- Sor Matilde
- Sor Suiram de la Serra
- Sor Joana de Vilacans (Departament d'affers interns)
- Sor Agnès de Vellorient (jove ajudanta de sor Joana)
- Sor que va morir mesos enrere – Sor Isabel de Cantocell (surt pàg. 47-48)

VOCABULARI

Pàg. 10: **PUSIL·LÀNIMES**: D'ànim feble i tímid. Persona covarda.

Pàg. 10: **HORA DE LES COMPLETES**

HORES CANÒNIGUES PER A L'ORACIÓ

Matines: Abans de sortir el sol

Laudes: Al matí (7-8 h)

Vespres: A la tarda (18 h)

Completes: A la nit abans d'anar a dormir

INSOSTENIBLE: des d'un punt de vista empíric: es funda en l'experiència de l'observació dels fets en la mera pràctica.

SEDICIÓS/OSA: Rebel des d'un punt de vista disciplinari. Poc caritativa des d'un punt de vista cristià.

FER CABÒRIES: Preocupació, cavil·lació especialment sense fonament.

Pàg. 11: **CONCITAT** (Concitar): Provocat

Pàg. 12: **OMBRÍVOLA**: de manera fosca apagada o misteriosa

AVERANYS: Presagis, auguris (mal *agüero*)

CORPRESA: (Corprendre) Captivar el cor d'algú.

Pàg. 13: **DISJUNTIVA**: Alternativa entre dues possibilitats i s'ha de escollir una (dilema)

NEGANT: Inundant

TENALLAVA: Agafar fort, sense que la deixés parlar.

SALMÒDIA: Cant dels salms. Cant monòton.

Pàg. 14: **PULSIONS:** En psicoanàlisi, impuls o motivació que porta a executar o a refusar un acte concret.

GEMEC: So planyívol, que ens fa exhalar un dolor, una pena que ens afligeix

ESGARIP: Xiscle. Crit dels ocells nocturns.

Pàg. 15: **URGIR:** Ésser urgent (anar més ràpid)

FERIDORA: Que fereix. Que fa mal.

Pàg. 16: **ESPITLLERA:** Obertura rectangular llarga i estreta practicada en un mur o en una porta perquè hi entri la llum o per a disparar des de dins.

ANTOLÒGICS: Formaven part d'elles mateixes

NOVES BALDADES: Nous auguris (noves insinuacions)

Pàg. 17: **ESPANYAR:** Fer saltar el pany (d'una porta, d'un bagul, etc.).

EMPÈNYER: Moure exercint una pressió.

FATXENDEJAR: Donar-se importància, obrar amb presumpció, amb ostentació.

Pàg. 18: **PATOLLS:** Conjunt de gent que van plegats desordenadament, atropelladament.

Pàg. 19: **A LES ENVISTES:** Indica situació en un punt des del qual es pot veure un lloc determinat relativament llunyà.

ESTIGMATITZADA: Estigmatitzar: Marcar (algú) amb un ferro roent. Infamar, insultar, blasmar fortament.

Pàg. 20: **FLECTAR:** Posar (un genoll o els dos genolls) al terra en agenollar-se.

Pàg. 21: **FERRENY:** De complexió, posat, caràcter, etc.; fort, robust.

Pàg. 22: **BÀCUL:** Crossa o gaiata, especialment la que és símbol d'autoritat, com ara la crossa pastoral d'un bisbe.

Pàg. 23: **CAGADUBTES:** Persona insegura, indecisa.

ENZE: Persona aturada, no gens deseixida. Babau.(= *bobo*)

ESCOMETRE/ESCOMETIA: Realitzar una tasca amb molta empena.

Pàg. 24: **ENTABANAR** (= *engatusar, embaucar, camelar*)

Pàg. 25: **FAL·LERA**: Inclinació cap a alguna persona o cosa que ens porta a pensar-hi sempre, a desitjar-la en tot moment, a no saber-se estar de freqüentar-la, etc.

Pàg. 26: **ESBERLAT**: Obrir en dues o més parts per ruptura del lloc que ofereix menys resistència.

DEBADES: En va, sense efecte, inútilment.

In girum imus nocte et consumimur igni

Anem vagarejant per la nit i ens consumim en el foc

Pàg. 29: **APAIVAGAR**: Fer desaparèixer, calmar un estat d'excitació d'algú.

POTINEJAR: Manejar barroerament (alguna cosa).

Pàg. 31: **BASARDA**: Fer basarda (= *dar miedo*); causar (o inspirar) temor, por.

Pàg. 39: **INFERÈNCIA**: Suposició.

Pàg. 41: **PREGONA**: D'una dimensió gran, o comparativament gran, de la superfície avall, de la part exterior o entrada endins. Un pou pregon, una sentiments pregons.

AQUIESCIÈNCIA: Consentiment tàcit, passiu.

Pàg. 42: **FACTÒTUM**: Persona que exerceix en casa d'altri tots els ministeris. Persona que ho fa tot ella en un afer, una empresa, etc.

Pàg. 43: **ROSSINYOL**: Tija de metall doblegada en un extrem que serveix per obrir un pany quan no se'n té la clau.

Pàg. 47: **EFÍMER**: De molt curta durada.

ESDEVENIMENT: Un fet, produir-se, tenir lloc. (*acontecimiento*)

Pàg. 48: **ESPARVERAT**: Causar molta por, aterrir, terroritzar.

Pàg. 48: **BUTLLA**: Impost en aquest cas clerical per no haver de fer alguna cosa o per estar protegits.

CABDELL: Bolic de fil debanat. Conjunt de fulles apinyades com una bola, com el que presenten la col i altres hortalisses. (*ovillo*)

Pàg. 49: **ENTELÈQUIA**: Persona, cosa, etc., que només existeix en la ment, que no té realitat objectiva.

Pàg. 50: **TARANNÀ**: Manera de procedir. Manera de ser, caràcter.

RAURE: Rau: Consistir = consisteix en...

MÀCULA: Taca, especialment en sentit figurat.

Pàg. 51: **BOTXÍ**: Persona que executa les penes de mort i altres penes corporals. (= *verdugo*).

VERSEMBLANT: Que sembla veritat.

Pàg. 52: **JUNYIR**: Posar el jou (a un bou, a una mula). Sotmetre.

PRAGMATISME: Doctrina filosòfica segons la qual la funció essencial de la intel·ligència no és conèixer les coses, sinó possibilitar la nostra acció sobre elles.

Pàg. 57: **MALDESTRE**: Mancat de destresa; pocatraça.(= *torpe*)

IRAT/ADA: Encès d'ira.

Pàg. 58: **FICAR-SE DE PEUS A LA GALLEDA**: En no saber de què anava la conversa (= *meter la pata*)

Pàg. 61: **PALÍNDROM**: Mot, frase, que és igual llegit d'esquerra a dreta que de dreta a esquerra.

Pàg. 66: **GARLAIRE (GARLAR)**: Parlar de coses fútils, pel gust de parlar.

INCISOCONTUSA: Incisió i a la vegada contusió.

Pàg. 67: **ESTRONCAMENT (ESTRONCAR)**: Aturar un discurs. Aturar una hemorràgia o el curs d'un altre líquid o humor.

Pàg. 69: **ABJECCIÓ (ABJECTE)**: Menyspreu.

Pàg. 71: **SEGLARS**: Pertanyent al segle, a la vida laica. Laic, laica. No religiosos.

Pàg. 72: **DELEROSA (DELER)**: Passió (desig) que hom posa en una acció.(= *deseoso, ansioso*)

SORNA: Ironia malèvola, burleta.

BARBOTEJAR: Parlar entre dents, fer embuts.

Pàg. 73: **TAUTOLOGIA**: Repetició d'un mateix pensament en diferents formes.

Pàg. 74: **ESPURI**: Bastard, no legítim, no autèntic. Paraules falses.

EXCEL·LIR: Distingir-se dels altres per la seva superioritat.

Pàg. 75: **FAMOLENC**: Que té molta fam. (= *hambriento*)

Pàg. 76: **MALDEM (MALDAR)**: Afanyar-se, esforçar-se, per obtenir alguna cosa.

DÈRIA: Idea fixa que mena o incita persistentment a fer alguna cosa. Obsessió.

SÀTRAPA: Persona hàbil per enganyar els altres.

Pàg. 77: **CAU**: Forat que certes bèsties (conills, rates...) caven a terra per amagar-s'hi.

Pàg. 78: **PERDULARI**: Persona que ha arribat molt avall en la degradació moral.

Pàg. 80: **MAROMA**: Corda gruixuda.

Pàg. 83: **BORDEGASSA**: Bastard 1 . Nascut de pares desconeguts.

Pàg. 87: **MESELL**: D'una insensibilitat absoluta. (= *miserable*)

Pàg. 91: **ESPAORDIDA (ESPAORDIR)**: Espantar. Espantada.

FERÉSTEC: Indòmit, no domesticat. Esquerp, intractable.(= *huraño/a*)

Pàg. 92: **BADOCA**: Distreta. Que bada.

PORUGA: Que fàcilment agafa por. La llebre és un animal poruc.

BLASMAT: Desaprovar, censurar (algú) per haver obrat malament.

Pàg. 93: **CRÍPTIC**: No palès, ocult, amagat. Llenguatge críptic.

Pàg. 97: **ESTULTÍCIA**: Niciesa. Que no sap el que podria o hauria de saber. Ximple.

Pàg. 99: **TASCÓ**: Tros de fusta, de ferro, dues cares del qual formen un angle diedre molt agut, que serveix per a esberlar pedra, fusta. (= *cuña*)

PREBENDA: Renda annexa a un canonicat i a altres càrrecs eclesiàstics. Ofici lucratiu i de poca feina.

SORRUT: D'índole closa i poc tractable.

Pàg. 100:

A la mitologia grega, Minos i Pasifae, reis de Creta, a canvi de mantenir la pau a Atenes van obligar els seus habitants a alimentar el minotaure amb joves. Ariadna, filla de Minos i Pasifae, es va enamorar de Teseu, fill d'Egeu rei d'Atenes, i per tal de salvar-lo li va donar un cabdell de fil que l'ajudés a sortir del laberint després de matar el minotaure.

Pàg. 101: **MOTU PROPIO**, 'per pròpia iniciativa'

Pàg. 101: **ESPERONAR**: Incitar, estimular.

Pàg. 102: **FACÈCIES, FACÈCIA**: Acudit graciós. Dita o feta graciosa.

MIRÍFICA: Admirable.

Pàg. 107: **FORAGITAT**: Expulsat.

FALÒRNIES: Idea errònia, raó feble, predicció gratuïta, mentida. Invencions.

Pàg. 109: **FACCIÓ/CIONS**: Grup de persones, semiclandestí o no institucionalitzat formalment, reunides per a una acció ofensiva, generalment política, contra el grup que s'ha atorgat l'autoritat..

ESVALOTAR: Moure esvalot. La mainada no feia sinó esvalotar tot el dia.(= *alborotar*)

Pàg. 110: **SOTRAGAR**: Estremir-se, commoure, sacsejar. (= *sacudir, zarandear*)

GREUGES: Fer greuges. (= *causar agravios*)

Pàg. 111: **VANAR-SE/ES VANAVA**: Algú, mostrar-se satisfet, lloar-se, de les qualitats, de les accions, etc., pròpies o que s'atribueix. (= *alardear, presumir*)

PERNICIÓS/OSA: Perjudicial.

PERFÍDIA/PÈRFID: Que és traïdor envers qui confia en ell.

Pàg. 119: **PANEGÍRIC**: Discurs de caràcter persuasiu i encomiàstic en lloança d'una persona il·lustre, d'una ciutat o d'una institució de renom.

ENTERBOLIT/TÈRBOL: Dóna'm aigua clara, que aquesta és tèrbola. Confús, poc clar, no gens net.

Pàg. 120: **ABJURAR:** Renunciar amb jurament, solemnement, (una religió o una creença religiosa). (= *renegar*)

AFERRISSAMENT: Entestament; obstinació; entossudiment. Tenacitat, constància, fermesa. (= *encarnizamiento, empeño*)

Pàg. 121: **CORC/S:** Insecte coleòpter que viu a la fusta, en el gra o en altres productes vegetals, dels quals s'alimenta. (= *gorgojo, carcoma*)

Pàg. 122: **FARGA:** Establiment on es treballaven materials metal·lúrgics, especialment aquell on s'obtenia el ferro per reducció directa del mineral. (= *forja*)

Pàg. 123: **VARAVEN/ VARAR:** Lloc per varar, encallar, les barques.

Pàg. 126: **PERQUISICIONS:** Perquisició; recerca; indagació. (= *registro, pesquisa*)

Pàg. 129: **APÒCRIF/A:** No autèntic, fingit.

DELACIÓ: Acció de delatar.

INSÍDIA: Cosa que es diu arterosament per fer mal a algú. Trampa; parany.

Pàg. 130: **REBLAR:** Doblegar la punta per tal que el clau estigui més fortament fixat i la punta no pugui fer mal. Reblar el clau. Insistir en alguna cosa fins a deixar-la ben resolta.

Pàg. 131: **ADULAR:** Afalagar (algú) servilment, per guanyar-se la seva voluntat.

BESCANTAR: Parlar malament (d'algú o d'alguna cosa), difamar.

Pàg. 132: **TESTAFERRO:** Persona que firma un contracte de fidúcia, pel qual una persona deixa a una altra el seu nom per a poder efectuar actes que altrament no podria efectuar.

NEGLIGENT/NEGLIGIR: Deixar (algú o alguna cosa) sense tenir-ne cura. (= *desatender, descuidar*)

Pàg. 135: **SETGE:** Fet d'encerclar una ciutat, una fortalesa, etc., per combatre-la i emparar-se'n. En una cacera, impossibilitat de fugir.

Pàg. 138: **ME LA PORTAVA VOTADA** (Tenir-la o portar-la) votada (a algú). Tenir el propòsit de revenjar-se'n, fer-li pagar una falta, etc., (= *tenérsela jurada a alguien*)

OPROBI: Deshonor públic. Persona que causa aquest deshonor.

Pàg. 139: **VEHEMÈNCIA:** Qualitat de vehement. La vehemència de la seva paraula. Força impetuosa, ardor violent. Parlar amb vehemència.

Pàg. 140: **LLINYA:** Cordill d'una canya de pescar, en l'extrem inferior del qual va subjecte l'ham (fil de pescar) (= *sedal*)

PENJAMENT/S: Acció de penjar. Cosa que es penja o imputa a algú. Dir penjaments d'algú. Malparlar d'algú.

ADLÀTER/S: Seguidor. El líder i els seus adlàters.

Pàg. 145: **IMPERÍCIA:** Manca d'habilitat, en un art, en una ciència...

Pàg. 149: **EMPEDREÏT:** Apoderat d'un costum, d'un vici. És un bevedor empedreït (= *es un bebedor empedernido*)

Pàg. 153: **DIATRIBA:** Crítica virulenta.

Pàg. 154: **RANCÚNIA:** Sentiment inveterat d'odi, de malícia envers algú.

MALEDICÈNCIES: Crítica virulenta. Murmuració, difamació.

Pàg. 161: **INDELEBLE:** Que no pot ésser esborrat.

ENLLAMINIR: Enllepolir-se amb bombons. Llaminadures, llepolies. (= *engolosinarse con bombones*)

Pàg. 163: **RABEIG:** Lloc d'un riu o d'un altre curs d'aigua on s'encalma l'aigua (= *remanso*)

Pàg. 164:

Rotllà, Rotlà (o **Rotllan** i **Rotlan**) és un personatge protagonista de diverses llegendes europees, les quals sembla que es van originar a partir d'un personatge real, un cavaller franc que va viure al segle VIII, contemporani de Carlemany i prefecte de la marca de Bretanya. Les seves gestes, explicades en poemes, formen part de la matèria de França que va estar tan de moda en les corts d'aquella època. A Catalunya és un important personatge de les rondalles populars que configuren la mitologia catalana.

Artús: Trobem la Taula Rodona molt vinculada a Artús però encara hi ha un objecte més lligat al seu nom: l'espasa. Una espada màgica que només ell pot suportar i manejar, amb la qual matava meravellosament enemics i monstres, en particular gegants. El llançament d'aquesta espasa a un llac posà de manifest la fi de la seva vida i del seu poder. Aquesta espasa es feia anomenar Excalibur. Trobarem altres espases personalitzades amb Carlemany (Joyeuse) i **Roldan** (Durandal); companyes màgiques per a herois excepcionals.

Artús és l'encarnació del conjunt de valors elaborats a l'Edat Mitjana. Valors certament molt marcats per la petjada cristiana, però sobretot valors laics d'herois laics. Artús va expressar en si mateix els dos temps successius dels valors cristians: al segle XII, la proesa; al segle XIII, la cortesia.

Pàg. 164: **TRASPÀS:** Pas d'aquesta vida a l'altra. Mort.

Pàg. 165: “**La cabreta, pels seus pecats, sempre porta els genolls pelats**” : És el fet d'haver arrossegat les culpes per les equivocacions comeses.

Pàg. 166: **ARRAUXAMENT:** Arravatament. Alienació, emoció intensa, causada per una passió.

ACLAPARAR: Doblegar, fer sucumbir, sota un pes, sota una càrrega excessiva.

SOSTREURE'NS-SOSTREURE: Doblegar, fer sucumbir, sota un pes, sota una càrrega excessiva.

Pàg. 167: **UNÍVOQUES/UNÍVOCA:** Que es pot entendre o interpretar només d'una sola manera. Una resposta unívoca no admet confusions.

Pàg. 168: **CONTEMPORITZAR:** Fer les oportunes concessions amb vista a obtenir quelcom d'allò que hom persegueix, i que altrament potser no aconseguiria. Pactar.

Pàg. 169: **FEMER:** Lloc on s'amunteguen i es guarden els fems perquè fermentin.

TREMP: Fermesa contreta pel caràcter, per la intel·ligència.(= *temple*)

Pàg. 170: **ENRAONIES:** Haver-hi xafarderies, enraonies, comentar alguna cosa públicament (= *habladurías, chismes*).

GRAFÒMANA/GRAFOLOGIA: Art de jutjar el caràcter, la disposició i les aptituds d'una persona per les característiques de la seva lletra en escriure.

Pàg. 171: **LITERATURA ESPÚRIA:** Díficil de seguir, desconeguda. “El tipus de lletra que fan alguns metges”.

Pàg. 173: **MOIXIGANGA:** Cerimònia ridícula. Teatre mascarada; farsa.

MALL: Martell gros, de mànec llarg, com els que usen els forjadors, els picapedrers, etc.

Pàg. 174: **ESPORGAR:** Netejar (una planta) de les branques inútils o supèrflues. Expurgar. Esporgar d'errors una teoria, un llibre. Retirar les obres que han quedat obsoletes (d'una biblioteca, d'un arxiu).

SAGETA/TES: Fletxes.

Pàg. 177: **LA TORNA:** Porció que el venedor afegeix a una mercaderia perquè acabi de fer el pes demanat pel comprador.

Pàg. 179: **FACINERÓS:** Malfactor. Bandoler -a. (= *foragido*)

Pàg. 183: **GAVADAL:** A gavadals (en abundància) a manta.

Pàg. 186: **ENSARRONADA:** Fet d'ensarronar, de fer creure una falsedat a algú.(= *engaño, estafa*)

Pàg. 186 **Peccata minuta** (literalment "pecats venials") És una expressió llatina familiar que indica un error o falta lleu.

Pàg. 187: **ASSETJAMENT:** Agressió reiterada.(= *acoso*)

INTERDICCIÓ: Vedar, prohibir/prohibició.

Pàg. 188: **ESCAU:** L'expressió si se **escau** es construeix a partir del verb *escaure*, i un dels significats més habituals és el d'èsser convenient'.

Pàg. 189: **DIRIMEIX/DIRIMIR:** Acabar o resoldre (una dificultat, una controvèrsia).

Pàg. 191: **ASE FERMAT A LA SÍNIA:** Seguir un camí (unes pistes) sense saber ni preguntar-se per què.

Pàg. 192: **CORSECA:** Consumeix.

Pàg. 193: **ESCARAFALLS:** Demostracions exagerades, hipòcrites, de reprovació, de refús.

DISSEMBLANT: Que no és semblant. Són dissemblants en tot.

EXARCERBAR: Agreujar (un mal, una malaltia).

ENCALÇ: Acció d'encalçar. L'encalç durà ben bé mitja hora. Anar a l'encalç d'algú, esforçar-se per atrapar-lo.(= *acoso*)

Pàg. 195 **GASIVERIA:** Qualitat de gasiu. Acte propi d'una persona gasiva. (= *tacañería*)

Pàg. 196: **RABOSA:** Guineu. (= *zorra*)

BOC/S: Mascle de la cabra.

Pàg. 197: **LLÒBREC/S:** Fosc, tenebrós.

TRULL: Safareig o pica cavat a la pedra, destinat a guardar-hi l'oli procedent de la premsa.

Pàg. 198 **CAPCIRÓ/CAPCIRONS:** Trosset de la punta o de l'extrem d'una cosa. Cap d'un dit.

Pàg. 199: **SANTAMENT:** D'una manera santa, amb santedat, per una causa santa.

Pàg. 203: **RECANCES/RECANÇA:** Greu que sap de fer o d'haver fet, de deixar o d'haver deixat de fer, alguna cosa. (= *lamentar, saber mal*)

LLINDA: Fusta o pedra travessera que descansa **sobre** els dos muntants d'una porta i descarrega la paret superior.(= *dintel*)

PRAGMATISME: Qualitat de pragmàtic. Doctrina filosòfica segons la qual la funció essencial de la intel·ligència no és conèixer les coses, sinó possibilitar la nostra acció sobre elles.

Pàg. 203: **DE FACTO** és una expressió llatina que vol dir «de fet» o «pràcticament», i fa referència a situacions que no estan compreses en una llei però que es donen de fet, fent ommissió de qualsevol contracte, llei, o situació legal.

Pàg. 205: **ACRITUD:** Sentit figurat. Agror. Respondre amb agror.

Pàg. 206: **VERSEMBLANT:** Que té l'aparença de veritat.

Pàg. 207: **MIRATGE:** Il·lusió òptica deguda a la refracció de la llum en la superfície de separació de dues capes d'aire a diferent temperatura.

Pàg. 209: **HERÈTIC:** Que conté una heretgia, entecat d'heretgia. Doctrina que l'Església considera contrària als seus dogmes.

DOGMA: Punt de doctrina establert, proclamat autoritàriament, com a cert, incontestable, fonamental.

MARRADA: Volta que es fa desviant-se del camí que va més dretament d'un punt a un altre.

FERMENT: Ferment figurat. Allò que pot ésser causa de certs moviments de l'ànima, d'una col·lectivitat.

Pàg. 211: **BREVIARI**: Llibre manual que conté la litúrgia de les hores en el catolicisme.

AVINENT: De bon avenir-se, de bon tracte.

MALFIANÇA: Manca de confiança.

RESCABALAR/RESCABALAR-ME'N: Reparar, compensar, la pèrdua que (algú) ha sofert en el joc, en una empresa, etc.

Pàg. 213: **CINYELL**: Cinta, cordó, corretja, etc., que serveix per a cenyir.

Pàg. 214: **OSTRACISME**: Mecanisme de control social que consisteix a sancionar negativament el comportament d'un individu per mitjà de l'aïllament parcial o total de qualsevol classe d'interacció social.

ESQUER: Menjar que serveix per a atraure el peix, els ocells, etc.

Pàg. 215: **INSÍDIES**: Cosa que es diu arterosament per fer mal a algú.

Pàg. 216: **ARDIT**: Estratagema . Empraren tots els ardits, totes les astúcies, perquè acceptés el càrrec.

DEÏCIDA: Que pren part en un deïcidi. Matar un Déu.

Pàg. 217: **MESQUINESA**: Gasiveria; mesquinesa; garreperia; avarícia.

Pàg. 218: **PERORANT/PERORAR**: Parlar com si un fes un discurs quan no ve al cas.

Pàg. 220: **TALP**: Mamífer insectívor de la família dels tàlpids. (= *topo*)

Pàg. 221: **'EM TOCAVA EL VORAVIU'**; **'TOCAR EL VORAVIU'**: Ferir algú en allò en què és més sensible, molestar-lo fent al·lusió a quelcom que l'enutja, ferir-li l'amor propi.

Pàg. 222: **ESCRUTINI**: Investigació profunda i minuciosa d'una cosa, un afer, etc. Reconeixement i recompte dels vots que es realitzen després d'una votació i en determinen els resultats.

EVANESCENT: Que tendeix a esvanir-se, que desapareix a poc a poc.

Pàg. 223: **EMPÍRIC/EMPIRÍCA**: Que es funda solament en l'experiència, en l'observació dels fets, en la mera pràctica.

Pàg. 225: **ESPELLAR**: Llevar la pell (a algú o a alguna cosa). (= *despellejar*)

QUEIXALAT/QUEIXALAR: Fer queixalades (a algú o a alguna cosa). (mossegar). (= *morder*)

Pàg. 226: **BALUSTRADA**: Mur acabat en una barana per la part superior.

CABDILL: Líder que dirigeix els membres d'un grup igualitari que vulguin seguir-lo.

TREPA: Colla de gent menyspreable. Gentalla (= *chusma*)

Pàg. 227: **EPIFANIA**: Manifestació evident d'una divinitat entre els éssers humans.

ENLLESTIR: Deixar llest, dur a terme. Un cop hakis enllestit la feina, podràs sortir.

AMPIT: Mur o empara de pedra, fusta, ferro, etc., que pot arribar fins a l'alçària del pit.

SINE DIE: Sense termini ni data.

Pàg. 228: **ARPILLERA**: Xarpellera. Teixit groller de cànem o de jute, fet amb lligat de plana, que s'usa per a enfardar, embolicar coses que s'han de transportar, etc. Teixit amb què es fan els sacs.

Pàg. 230: **ÍNCUBE SACRÍLEG**: Dimoni que, sota l'aparença d'home, se suposa que té comerç carnal amb una dona quan està adormida. Que comet un sacrilegi.

OMINÓS/OMINOSA: Abominable. Execrable.

IGNOMÍNIA: Menyspreu públic. (= *desprecio público*)

Pàg. 231: **ENCARIDAMENT**: Recalcar la importància o l'interès d'alguna cosa.

Pàg. 233: **VESPER**: Niu d'una colònia de vespes. Munió de vespes.

TRAMOIA: Embolic tramat amb enginy.

Pàg. 235: **PALESANT/PALÈS/ESA**: Clar, evident, a tots.

Pàg. 238: **DAIMON**: Forma prefixada del mot dimoni.

ESPERONAVA/ESPERONAR: Punyir (el cavall) amb els esperons. 'Aquest cavall, perquè corri no cal esperonar-lo'. Incitar.

Pàg. 239: **FOTESA**: Cosa de poca importància.

EMPELT/S: Òrgan o teixit que s'implanta en una lesió o un defecte estructural perquè s'estableixi una unió orgànica.

Pàg. 241: **ARRABASSAR/ADA**: Prendre violentament (alguna cosa) a algú. Arrencar (una planta) de soca i arrel.

Pàg. 243: **NYICRIS**: Persona escarransida, escanyolida, malaltissa.

Pàg. 244: **ENDERIAT/ADA**: Idea fixa que mena o incita persistentment a fer alguna cosa.

Pàg. 247: **AUTOPUNICIÓ**: Autocastigar-se.

Pàg. 249: **ESCARRASSÉS/ESCARRASSAR**: Treballar molt (en una feina).

ANODINA: Inútil, insignificant.

INDULGENT: Que perdona, que disculpa, fàcilment els errors, les faltes.

Pàg. 250: **VEL·LEÏTATS**: Desig feble, inconstant.

Pàg. 251: **PAÏT/PAIR**: Digerir (un aliment).

Pàg. 254: **ESMERÇAR**: Emprar, gastar (diners, esforços).

EXERCICIS

1. Defineix aquests mots amb les teves pròpies paraules. Si no saps què signifiquen, utilitza la frase en context, que et pot fer de pista...

a. Buscar aixopluc, aixoplugar-se

Pista: Quan el llampec va haver esberlat la figuera de dalt a baix, ens vam plantejar si havia estat una bona idea buscar aquella mena d'aixopluc

b. Calfred

Pista: Un calfred li va recórrer l'espina

c. Grinyolar

Pista: on se sentia un cert tuf i les coses no estaven gaire clares, on alguna peça grinyolava, allà era enviada sor Joana

2. Relaciona les paraules amb el seu significat:

Cabòria	desig sobtat de fer alguna cosa (<i>arranque, pronto</i>)
Enrenou	camí que fa molta volta (<i>rodeo</i>)
Esbufec	cavil·lació, sense fonament, preocupació
Patuleia	camí més curt (<i>atajo</i>)
Rampell	llarga sèrie de coses (<i>retahíla</i>)
Reguitzell	gent, gentussa
Esparverar	agitació
Drecera	alenada, expulsió d'aire (<i>resoplido, jadeo</i>)
Marrada	esverar, causar molta por

3. Saps què signifiquen aquestes expressions?

a. Fer basarda.

Pista: *Hi havia dues coses que li feien basarda: els ratolins i el diable*

b. Treure'n l'entrellat.

Pista: *Si no ho faig se'ns farà de dia i encara no n'haurem tret l'entrellat*

c. Fer escarafalls.

Pista: *No va fer escarafalls a l'hora de canviar de bàndol*

d. Estar amb l'ai al cor.

e. Fer el ronsa.

Pista: *Quan no està motivat, fa el ronsa fins a l'últim moment*

f. Aixecar la camisa.

Pista: *Va riure, sabia que li estaven aixecant la camisa perquè la seva arribada a aquelles hores a l'abadia tenia més a veure amb la seva tossuderia que amb la voluntat divina...*

EXPRESSIÓ ORAL I DEBAT

1. **Et sembla que la concepció de l'amor és massa moderna per l'època en què està ambientada la novel·la o bé creus que aquest tipus de relacions amoroses es produïen?**

(concepte pràctic de l'amor / relacions entre dones...)

“Déu no ens vol castes, filla meva. Si fos tan estret de mires com algunes de les nostres jerarquies...”

“Nostre senyor no és un marit gelós”

2. **Has format part d'algun grup o associació? Què penses del sentiment de pertànyer a un grup?**

“Les monges de l'abadia, atemorides, volien abocar-se en un clam col·lectiu que les agermanés, que esborrés la consciència individual, incòmoda, i les convertís en el que no haurien d'haver deixat de ser mai: una comunitat”.

3. **“De vegades, les que manem hem de prendre decisions difícils que fan que l'estómac se'ns regiri i l'ànima se'ns revolti, de les quals hem d'assumir tota la responsabilitat; ho hem de fer però no ho fem”.** Hi estàs d'acord?

4. **“Ens penedim del que no fem i no pas del que fem”.** Hi estàs d'acord?

Aquest material ha estat elaborat per **Carme Giménez**, voluntària del grup de lectura de la Biblioteca de la Biblioteca de Llefià – Xavier Soto, i **Lídia Montenegro**, tècnica del CNL de Badalona i Sant Adrià

*CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA
DE BADALONA I SANT ADRIÀ*

Av. d'Alfons XIII, 14-16, entl. 1a.
08912 **Badalona**
Tel. 93 398 46 30
badalona@cpnl.cat

Pl. de Guillermo Vidaña i Haro, s/n
08930 **Sant Adrià de Besòs**
Tel. 93 381 20 05
santadria@cpnl.cat

www.cpnl.cat/badalona

www.cpnl.cat/santadria

blogs.cpnl.cat/llegimiparlem

Us agraïrem que feu una entrada / comentari al blog explicant què us ha semblat aquest llibre.

Aquest dossier s'ha adaptat a la nova gramàtica de l'IEC.